

Norges Vassdrags- og Energidirektorat

Stavanger, 17.11.2021

Dette brevet sendes på vegne av Norsk ornitologisk forening avd. Rogaland, Naturvernforbundet, Stavanger turistforening, Norges speiderforbund Vesterlen krets og Rogaland KFUK-KFUM Speiderne

420kv Kraftledning Fagrafjell - Bærheim

Høringsuttalelse

Forum for natur og friluftsliv i Rogaland (FNF, org. Nr 998 129 028) viser til melding med forslag til utredningsprogram for ny 420kv ledning fra Fagrafjell transformatorstasjon til Bærheim transformatorstasjon. FNF er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner på regionalt nivå. Vi representerer brede allmenne interesser.

Medvirkning

Det er godt å se at NVE orienterer flere av FNF sine berørte medlemsorganisasjoner direkte om høringen. Vi savner derimot at speiderforbundene og Stavanger og Rogaland Jeger- og Fiskerforening blir orientert om saker som berører dem. FNF ønsker også å presisere at digitale folkemøter **ikke** er en erstatning for fysiske folkemøter. NVE har gitt muntlige lovnader om at folkemøtet 18. oktober var det siste digitale som ville bli gjennomført i denne omgang. Vi håper det stemmer.

Vurdering av alternativ

Statnett har fremhevet to alternative traseer for Fagrafjell – Bærheim. FNF mener disse alternativene har store utfordringer som gjør dem uaktuelle, men først ønsker vi å kommentere alternativ 3.0 som Statnett har avfeid. Dette alternativet, fra Fagrafjell frem til Rv44, vil gi minimalt med ulempe for friluftsliv og natur.

Vi reagerer på at alternativet ble forkastet med begrunnelse i konflikt med eksisterende bebyggelse. Sentrallinjer for elektrisitet er å anse som teknisk infrastruktur av stor samfunnsnytte. Når slike installasjoner skal føres gjennom bebygde områder, vil man måtte akseptere konsekvenser for eksisterende bebyggelse. Vi vil derfor oppfordre Statnett til å gjennomgå denne traseen en gang til for å se til at alle muligheter er belyst.

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
rogaland@fnf-nett.no | Gamle Jåttåvågen 67, 4020 Stavanger | 468 50 786
organisasjonsnummer 998 129 028 | www.fnf-nett.no/rogaland

Vurdering av alternativ 1.0

Alternativ 1.0 berører Lonavatnet naturreservat. Dette naturreservatet inngår også som et av Norges Ramsar-områder. Ramsarkonvensjonen gir Norge internasjonale forpliktelser til å ivareta utvalgte våtmarksområder, som Lonavatnet. En forringelse av et Ramsar-område vil ikke bare bli møtt med reaksjoner lokalt, men vil også sende negative signaler internasjonalt om hvordan Norge forvalter sin mest sårbare natur. Vi finner det oppsiktsvekkende at man i meldingen ikke en gang nevner at man her legger inn bud på å gjøre inngrep i et Ramsarområde som Norge har en særskilt forpliktelse til å verne.

Lonavatnet er en utvidet lomme i det vernede Figgjovassdraget, og utgjør en sjelden naturtype i Jæren våtmarkssystem. Reservatet oppfyller alle kriteriene for et viktig verneområde under Ramsar-konvensjonen, og er både hekke, raste- og overvintringsområde for en rekke våtmarksfugler typisk for eutrofe innsjøer på Jæren. Reservatet er funksjonsområde for flere sårbare og sterkt truede fugle- og plantearter. Det inngår som en viktig byggestein i det større systemet av vernede våtmarker i regionen. På sørsiden av Lonavatnet ligger et parti med tilgrodd myrlendt og delvis tresatt mark. Dette området er av Statsforvalteren i Rogaland beskrevet som et særdeles viktig biologisk funksjonsområde i reservatet.

I en region, sterkt preget av menneskelig aktivitet, er Lonavatnet naturreservat et økosystem og et relativt intakt våtmarksområde. Slik meldingen og planprogrammet er lagt fram, er det ikke sikret utredninger av naturmangfold utover det som blir gjort generelt i konsesjossaker. Det nevnes verdier knyttet til fugl, men øvrige verdier knyttet til reservatet omtales i liten grad. Vår primære holdning er at alternativ 1.0 som berører Lonavatnet er uaktuelt. Dersom det likevel tas med i den videre planleggingen, må planprogrammet suppleres med krav om mer detaljert og omfattende kartlegging og utredning av konsekvens for alle naturverdiene i Lonavatnet.

Alternativ 1.0 vil forringe verneverdiene i Lonavatnet Ramsar-område vesentlig, og en kraftlinje langs sørsiden av reservatet vil kunne utgjøre en betydelig kollisjonsfare for større fugler som svaner og gress når de flytter seg inn og ut av området. I lys av overnevnte momenter og Lonavatnets status som Ramsar-område, mener FNF at alternativ 1.0 fra Fagrafjell til nord for RV44 er uaktuell.

Nord for RV44 er alternativ 1.0 lagt langs Skas-Heigre kanalen. Denne kanalen har et rikt fugleliv. En parallell føring av linjen med kanalen vil potensielt være uheldig. På generelt grunnlag ber FNF om at Statnett utarbeider trasevalg som berører vassdrag i minst mulig grad.

Vurdering av alternativ 2.0

Alternativ 2.0 er tenkt tvers gjennom Vagleskogen. Denne skogen er registrert som svært viktig friluftslivsområde og en av del av marka i Sandnes kommune. Med sin nærhet til bydelene Ganddal og Bogafjell i Sandnes kommune, og tettstedene Orstad og Frøyland i Klepp kommune og Time kommune er Vagleskogen en viktig nærskog for en stor del av befolkningen på Nord-Jæren. Vagleskogen er en lett tilgjengelig skog for alle brukergrupper med godt grusede stier, lysløype og gapahuk.

Det er etablert og planlegges mange linjer nordover fra Fagrafjell. Turområdet sør for Bogafjell vil fragmenteres av disse linjene og verdien som friluftsområde reduseres vesentlig. Det innebærer at Vagleskogen blir ekstra viktig å bevare som et nærturområde. Alternativ 2.0 innebærer at også dette området berøres og fragmenteres med linjer. Konsekvensen for Vagleskogen innebærer at alternativ 2.0 fremstår derfor som svært konfliktfylt.

Vagleskogen er en av ytterst få skogsteiger på Nord-Jæren. Den er variert med åpne skogsfelt og tett, etablert skog med gran og furu i blanding med løvtre. I store deler av skogen er det vakker mosekledd bunnvegetasjon. Terrenget er kupert med flere små koller. Her er gode muligheter for å plukke sopp, og skogen gir godt le på vindfulle dager.

I Vagleskogen er det en 3,5km lang lysløype som er godt egnet for barnevogn og manuell rullestol. Denne ligger i ytterkanten av skogsområdet og i tillegg et omfattende stinett som går på kryss og tvers. Vagleskogen er mye brukt til jogging, og i snørike vintre er det fine skiforhold. Da kjøres det opp skispor i lysløypa. Skogen er mye brukt til orienteringsløp på Nord Jæren, opplæring i orientering og perioder er det også faste O-poster i skogen. Parallelt med turveien er det også anlagt en egen ridesti på 3,7 km som brukes flittig. I samarbeid med Sandnes kommune har Sandnes Turlag i Stavanger Turistforening merket en av sine nærturer som bærer navnet Vagleturen. Uten kjennskap til konkrete tall kan vi bekrefte at Vagleskogen er et meget populært turområde der du alltid må regne med å møte andre turgåere, barnefamilier og mosjonister uansett når du går tur gjennom hele året. I den sørvestre delen av skogen like ved Figgjoelva har Gand KFUK-KFUM speidergruppe et opparbeidet uteområde med en helt spesiell gapahuk og grillmuligheter. Området brukes aktivt av speiderne til deres aktiviteter og er åpent for allmenheten.

Barn og unge trenger nærskoger til lek, læring og utforsking, skjermet for vær og vind. Slik skogsteigene er driftet i dag blir det tatt ut noen områder med skog hvert 60-80år. Som vokser opp igjen. Det Statnett foreslår i Vagleskogen er å holde en 40 meter hogd korridor åpen så lenge kraftledningen er i bruk. En slik åpen korridor vil forringe opplevelsen av skogen, gjøre skogen mer utsatt for vind og eksponere turgåerne for vær og vind. Hvis kraftledningen skal krysse høyden over Vagleskogen trengs det en mast på høyeste punkt. En bred kraftgate med ruvende høyspentmaster tvers gjennom Vagleskogen vil være en uakseptabel og svært dårlig løsning i et folkehelseperspektiv.

Kraftledningen som nå bygges ut skal videre til Krossberg transformatorstasjon. Her har også Statnett valgt å bygge ned en nærskog for befolkningen på Nord-Jæren. Det fremkommer ikke av konsesjonssøknaden for Krossberg transformatorstasjon eller i denne meldingen noen vurdering av den samlede belastningen utbyggingen av nytt kraftsystem har for friluftslivet på Nord-Jæren. Hvis Statnett planlegger å bygge ned flere nærskoger på Nord-Jæren i forbindelse med utbyggingen av kraftsystemet, vil vi bruke denne anledningen til å minne om at disse skogene er en svært begrenset ressurs. De bynære skogene på Jæren er det ikke mange av. FNF mener at alternativ 2.0 fra Fagrafjell til Nord for Rv44 er uaktuell.

Fra Rv44 samsvarer alternativ 2.0 med planene for hovedvannledning vest. FNF mener det vil være hensiktsmessig at kraftledningen og hovedvannledningen deler trase. Det vil minimere arealinngrepet i anleggs- og driftsfasen. FNF er positiv til alternativ 2.0 fra Rv44 til Bærheim.

Kabling i bakken

Statnett legger opp til luftlinjer for hele traseen. Det er skissert to typer master i figur 2. Mastetyperen «strå» som er skissert vil kreve mindre areal, men til gjengjeld vil den rase 10 meter høyere enn standard master. Dagens 300kv linje mellom Stokkeland til Bærheim er allerede et svært synlig inngrep i Jær-landskapet. Master som rager 10 meter høyere vil være en betydelig svekkelse av landskapskvalitetene for området. FNF mener at kraftledningen bør legges i kabeltrase i jorden. Jordkabling vil i tillegg også redusere kollisjonsfaren for fugl.

Statnett argumenterer i meldingen for luftledning og henviser til Stortingsmelding 14 fra 2012. Den sier at det bare er i unntakstilfeller at jord- og sjøkabler skal brukes. Her mener FNF det er på sin plass å påpeke at den samme Stortingsmeldingen pålegger Statnett å være pådrivere for utvikling og kvalifisering av ny teknologi innen jord- og sjøkabler. Det er denne utviklingen vi savner at Statnett legger til grunn når de gjør sine vurderinger.

Konklusjon

Forum for natur og friluftsliv har vurdert melding med forslag til utredningsprogram for ny 420kv kraftledning Fagrafjell-Bærheim. De to meldte alternativene er etter vår vurdering svært problematiske for både natur og friluftsliv frem til Rv44. Vi ber derfor Statnett om å gjennomgå trase 3.0 en gang til.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Rogaland

Endre Hovland
Koordinator
FNF Rogaland

På kopi:

Rogaland fylkeskommune
Statsforvalteren i Rogaland
Sandnes kommune
Sola kommune
Time kommune
Klepp kommune